

Beskrivelse af specialet Psykiatrisk og Psykosomatisk Fysioterapi

Specialets problemfelter, målgrupper og det fysioterapeutiske indsatsområde

Specialets grundlæggende problemstillinger og relevans for fysioterapi

Målgruppen for specialet Psykiatrisk og Psykosomatisk Fysioterapi er mennesker med diagnosticeret psykiatriske sygdom samt mennesker med psykisk sårbarhed, dvs. mennesker uden egentlig psykiatrisk diagnose, som oplever sig belastet (fysisk, psykisk og/eller socialt) i hverdagen i en sådan grad, at det påvirker funktionsevnen. Det kan eksempelvis være som følge af en somatisk sygdom, traume eller stress i privat- eller arbejdslivet.

Fysioterapeuter med speciale indenfor psykiatrisk og psykosomatisk fysioterapi beskæftiger sig med de kropslige problemstillinger, der udvikles som led i den psykiatriske sygdom eller den psykiske sårbarhed hos den enkelte patient. Psykisk lidelse og psykisk sårbarhed kan manifestere sig kropsligt ved fx øget indre uro, angst, forhøjet arousal, forhøjet eller lav muskeltonus, anspændthed, kronisk smerte, ændret bevægefunktion, forstyrrede kropslige oplevelser i form af uvirkelighedsfølelse, kropslige vrangforestillinger eller dissociering.

Herudover har mange patienter med psykisk lidelse en øget forekomst af somatisk sygdom, og heraf følgende øget risiko for tidlig død, som en yderligere faktor for den samlede belastningsgrad.

Samlet kan de fysiske og mentale problemer føre til et forringet funktionsniveau med et heraf følgende indskrænket aktivitets- og deltagelsesniveau.

Specialets målgrupper

Målgruppen er overordnet alle mennesker, der har en psykiatrisk sygdom eller er psykisk sårbare. På diagnoseniveau er det alle, der opfylder de diagnostiske kriterier for specifikke psykiske sygdomme.

Fysioterapeutens indsatsområder

Fysioterapeuter med speciale indenfor psykiatrisk og psykosomatisk fysioterapi medvirker overordnet til at styrke og udvikle patienters fysiske og mentale sundhed. De konkrete fysioterapeutiske opgaver omfatter udredning og behandling, primær, sekundær og tertiær forebyggelse, genoptræning samt rehabilitering.

Kerneopgaver for fysioterapeuter med speciale indenfor psykiatrisk og psykosomatisk fysioterapi er:

- Kropsterapi med fokus på behandling af de spor, som psykisk sygdom/ psykisk sårbarhed sætter i kroppen og arbejde med at øge mestringssevne og egenomsorg
- Superviseret fysisk aktivitet
- Behandling og /eller genoptræning med fokus på somatiske problemstillinger og under hensyntagen til patienten/borgerens mentale tilstand

Specialiserede kompetencer

Særlig viden og kompetencer knyttet til specialet

For at arbejde hen mod specialiseringen i psykiatrisk og psykosomatisk fysioterapi kræves viden og kompetencer med udgangspunkt i indgående viden om psykiatriske diagnoser og psykosomatiske reaktioner.

Nedenfor gives en række eksempler. Listerne er ikke udtømmende.

Fysioterapeuter med speciale indenfor psykiatrisk og psykosomatisk fysioterapi skal have:

- Indgående viden om, hvordan psykiatriske diagnoser og psykopatologi kan manifestere sig kropsligt hos den enkelte patient
- Indgående viden om psykiatrisk diagnostik, herunder differential-diagnostik og psykopatologi
- Kendskab til gængse psykiatriske behandlingsmetoder indenfor psyko-farmakologi og psykoterapi
- Indgående viden om, hvordan psykisk belastning påvirker kroppen, og hvordan fysioterapeuten ved at arbejde kropsligt med patienten påvirker psyken

Særlige kliniske kompetencer knyttet til specialet

For at arbejde med psykiatrisk og psykosomatisk fysioterapi kræves bred klinisk erfaring indenfor arbejdet med relevante diagnoseområder og med udgangspunkt i principperne for evidensbaseret praksis.

Nedenfor gives en række eksempler. Listerne er ikke udtømmende.

Fysioterapeuten indenfor det psykiatriske og psykosomatiske speciale:

- Kan arbejde med Basic Body Awareness Therapy om at opnå kropslig forankring, vejrtrækning, centreret og balance samt mentalt nærvær
- Kan arbejde med psykomotorisk fysioterapi med henblik på at ændre muskulære spændingstilstande
- Har erfaring med forskellige patientgrupper og/eller sektorer

Erfaringsområde indenfor specialet

Fysioterapeuten med speciale indenfor psykiatri og psykosomatik udreder og diagnosticerer komplekse kropslige problemstillinger og kobler både biomekanik, neurobiologi og patientens subjektive oplevelser og forståelse for egen krop.

Fysioterapeuter anvender både grundlæggende og mere specifikke fysioterapeutiske behandlingsmetoder med afsæt i viden om og forståelse for, hvordan psykisk sygdom og/eller psykisk sårbarhed manifesterer sig kropsligt. Dette forudsætter, at fysioterapeuten har særlige pædagogiske og kommunikative kompetencer for at kunne etablere og fastholde en – for patienten - meningsfuld relation. I kommunikationen er evnen til empati og deraf følgende justering/dosering af behandling væsentlig.

Særligt kendskab til specifikke sygdommes progression

Fysioterapeuter med speciale indenfor psykiatrisk og psykosomatisk fysioterapi skal have en bred erfaring inden for de forskellige sektorer som specialet dækker og/ eller have en bred erfaring inden for de forskellige psykiatriske diagnoser og aldersgrupper.
